

MAJANDUS – JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 1130-o

Tallinnas 17. veebruaril 2011. a.

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon, koosseisus: Priit Lello (eesistuja), Rein Laaneots ja Edith Sassian, vaatas kirjalikus menetluses läbi välismaise juriidilise isiku Soira Investments Limited (3076 Sir Francis Drake's Highway, P.O. Box 3463, Road Town, Tortola, VG), keda esindab patendivolinik Kalev Käosaar, kaebuse kaubamärgi RICH (taotluse nr M200600208) klassides 3, 5, 16, 18, 29, 30 ja 32 nimetatud kaupade suhtes registreerimisest keeldumise otsuse tühistamiseks.

I Asjaolud ja menetluse käik

1. Välismaine juriidiline isik Soira Investments Limited (edaspidi kaebaja) esitas 23. veebruaril 2006 Patendiametile taotluse sõna RICH kaubamärgina registreerimiseks kauba ja teenidusmärkide registris klassides 3, 5, 16, 18, 28, 29, 30, 32, 35 ja 41 nimetatud kaupade suhtes.
2. Patendiameti 3. märtsi 2008 otsusega nr 7/M200600208 rahuldati kaebaja taotlus osaliselt. Patendiamet registreeris kaubamärgi RICH järgmiste kaupade osas:

Klass 5: *plaastrid, sidemematerjalid; hambaplommimaterjalid, hambajäljendivaha; desinfektsioonivahendid; kahjuritõrjevahendid; fungitsiidid, herbitsiidid.*

Klass 16: *paber, papp ja nendest valmistatud tooted, mis ei kuulu teistesse klassidesse; trükised; köitematerjal; fotod; majapidamis- ja kantseleiliimid; pintsliid; kirjutusmasinad; õppematerjalid ja näitvahendid (v.a aparaadid); plastist pakkematerjal, mis ei kuulu teistesse klassidesse, trükitüübid; klišeed.*

Klass 18: *nahast ja tehisnahast valmistatud tooted, mis ei kuulu teistesse klassidesse; reisikohvrid, reisikastid; päikese- ja vihmavarjud, jalutuskepid; piitsad, hobuseriistad ja sadulsepatooted.*

Klass 28: *mängud, mänguasjad, spordi- ja võimlemisriistad, mis ei kuulu teistesse klassidesse; jõulukuuseehted.*

Klass 35: *reklaamteenused; kontoriteenused.*

Klass 41: *haridusteenused; väljaõpe, meelelahutusteenused; spordi- ja kultuurialane tegevus.*

3. Patendiamet tegi kaubamärgiseaduse (edaspidi KaMS) § 39 lg-te 2 ja 3 alusel kaubamärgi (teenindusmärgi) registreerimisest keeldumise otsuse järgmiste kaupade ja teenuste suhtes:

Klass 3: *Pleegitusained ja muud pesuained; puhastus-, poleer-, küürimisained, abrasiivtöötlusvahendid; seebid, parfümeeriatooted, eeterlikud õlid, kosmeetikavahendid, juukseveed, hambapastad.*

Klass 5: *farmaatsia-, veterinaaria- ja hügieenitarbed, meditsiinilised dieetained, lastetoidud.*

Klass 16: *Kirjatarbed; kunstnikutarbed; kantseleitarbed (v.a mööbel).*

Klass 18: *nahk, tehisnahk; loomanahad.*

Klass 29: *Liha, kala, linnuliha ja ulukiliha; lihaekstraktid; konservitud, kuivatatud ja keedetud puuvili ja köögivili; tarretised, keedised, puuviljakompotid; munad, piim ja piimatooted; toiduõlid ja toidurasvad; hoidised.*

Klass 30: *Kohv, tee, kakao, suhkur, riis, tapiokk, saago, kohvi aseained; jahu ja muud teraviljasaadused, leib, sai, kondiitritooteid ja maiustused, jäätis; mesi, siirup; pärm, küpsetuspulbrid; sool, sinep; äädikas, vürtsikastmed; salatikastmed; vürtsid; jää.*

Klass 32: *õlu, mineraal- ja gaseerivesi ning muud alkoholivabad joogid; puuviljajoogid ja puuviljamahlad; siirupid ja teised joogivalmistusained.*

4. Patendiamet tugines otsuse tegemisel KaMS § 9 lg 1 p 2, § 9 lg 1 p 3 ja § 9 lg 1 p 4 leidis, et tähis on osade kaupade suhtes eristusvõimetu ja üksnes kaupu kirjeldava ning erinevate valdkondade keelekasutuses tavapäraseks muutunud tähisega.
5. 2. mail 2008 esitas kaebaja Tööstusomandi apellatsioonikomisjonile (edaspidi apellatsioonikomisjon) kaebuse Patendiameti 3. märtsi 2008 otsuse nr 7/M200600208 osaliseks tühistamiseks.

Kaebaja põhiseisukohad

6. Kaebaja ei nõustu Patendiameti otsusega, millega keeldutakse teatud kaupade suhtes kaubamärgi registreerimisest põhjusel, et tähis on kirjeldav, tavapärane ning eristusvõimetu tähis. Kaebaja hinnangul täidab registreerimiseks esitatud tähis RICH kaubamärgi põhifunktsiooni, so suudab eristada ühe isiku kaupu teise isiku samaliigilistest kaupadest. Seda kinnitab Patendiameti varasem praktika. Näiteks on Patendiamet registreerinud kaebaja nimele kaubamärgi nr 781425, mille koosseisus sõna RICH ei ole märgitud kaubamärgi mittekaitstavaks osaks. Kaebaja märgib, et vastavalt otsuse tegemise ajal kehtinud KaMS-le pidi Patendiamet tegema kaubamärgi nr 781425 kohta piiranguga otsuse juhul, kui kaubamärgi mõni osa määrati mittekaitstavaks. Patendiamet registreeris aga kaubamärgi ilma mittekaitstavat osa määramata, mistõttu kuulub kaebajale alates aastast 2002 ainuõigus sõnale RICH. Lisaks on Patendiamet registreerinud kaebaja nimele sõnalise kaubamärgi nr 44008 RICH kirillitsas.
7. Kaebaja leiab, et üksikisikul peab olema võimalik piisava kindlusega ette näha riigiorganite käitumist ning sellega arvestada. Lähtudes Patendiameti varasemast praktikast, samuti tuginedes õiguskindluse ehk õiguspärase ootuse printsiibile, on kaebajal õigustatud ootus sarnasele käitumisele Patendiameti poolt ka antud asjas. Eeltoodut arvestades on kaebaja seisukohal, et taotletav tähis RICH on registreeritav kaubamärgina kaebaja nimele. Kaebaja viitab, et Euroopa Ühenduse kaubamärgina on registreeritud tähis RICH klassis 25 Chung S. Tsoi Handelende onder de naam Donglong'i nimele. Kuigi teiste riikide praktika ei ole Eestile siduv ega kohustuslik järgimiseks, kinnitab see veel kord kaebaja seisukohta tähise registreeritavuse küsimuses kaubamärgina.
8. Kaebaja rõhutab, et kuna kaubamärk RICH on registreeritud juba aastal 2002 kaebaja nimele, võimaldab tähis RICH tarbijal korrata toodete ostukogemust nende järgmisel omandamisel, kui see on osutunud kvaliteedilt või muudelt nõuetelt positiivseks, või vastupidi, hoiduda neist toodetest, kui kogemus on osutunud negatiivseks.
9. Patendiameti otsuse kohaselt ei pea Patendiamet kommenteerima tähise RICH eristusvõimetust igal tootel eraldi, vaid piisab üldistest põhjendustest ja sellest, et tähist on võimalik teatud toodetel kirjeldavana kasutada. Samas ei ole kaalutusõiguse alusel antud põhjendused, millest Patendiamet on otsuse tegemisel lähtunud, kaebajale üheselt selged ega mõistetavad. Vastavalt Euroopa Kohtu lahendile C-239/05 punktile 36 tuleneb pädeva ametiasutuse kohustus põhjendada kaubamärgi registreerimisest keeldumist iga kauba või teenuse osas, mille jaoks registreerimist taotletakse, põhinõudest, et kõigile siseriikliku ametiasutuse otsustele, millega keeldutakse andmast ühenduse õiguses tunnustatud õigust, kohaldatakse selle õiguse tõhusa kaitse tagamise eesmärgil kohtulikku kontrolli, ja et see

kontroll peab hõlmama põhjenduste õiguspärasust. Patendiameti otsuses esitatud üldised põhjendused ei ole küllaldased keeldumaks kaubamärgi registreerimisest teatud kaupadele. Patendiamet on leidnud, et klassi 5 osade toodete osas nagu plaaster, hambaploommimaterjal jne, tähis registreeritav. Samas, kui kaupadele farmaatsia-, veterinaaria- ja hügieenitarbed, meditsiinilised dieetained, lastetoidud osas tähis seda ei ole. Kaebajale jääb arusaamatuks, mille alusel on Patendiamet vahet teinud registreeritud ja keeldutud kaupadel. Kaebaja hinnangul ei kirjelda ühegi nimetatud toote peal tähis RICH otseselt kaupade omadusi. Kaubamärgina registreeritavat tähist loetakse reeglina kirjeldavaks, kui see otsekohe ilma edasise mõtiskluseta loob spetsiifilise ja otsese omavahelise seose vaadeldavate kaupadega. Kaebaja leiab, et antud juhul tähis RICH ei näita Eesti tarbijale koheselt, milliste omadustega tootega on tegu. Tegemist on positiivseid emotsioone loova tähisega, mis viitab toote omadustele, seda otseselt kirjeldamata.

10. Kaebaja seisukoht on, et nii mõnigi kaubaklassi kuuluv konkreetne toode, näiteks luksusseep hügieenitarbena klassis 5 ja vürtsikastmed klassis 30 võivad tähistatuna kaubamärgiga RICH viidata teatud toote omadustele. Kuid kindlasti ei ole tegemist kirjeldava tähisega, mistõttu isegi selliste nimetatud toodete puhul puuduvad takistused tähise registreerimiseks kaubamärgina. Arusaamatuks jääb aga tähise RICH käsitlemine külluslikkusele viitavana Patendiameti poolt keeldutud kaupadel nagu klassi 5 kuuluvate dieetained või lastetoidud, millede puhul on vastupidi tegemist tasakaalustatud või siis dieeti soodustavate toitainete kooslusega. Sama saab väita klassi 16 kuuluvate kirja-, kunsti- ja kantseleitarvete osade toodete kohta. Igapäevases tarbimises kasutatav pliiaats kirjutusvahendina või pintsel värvimiseks ei ole käsitletav rikkalikena tarbimisomadustes.
11. Kommenteerides klassi 29 ja 30 tooteid, siis tähis RICH ei kirjelda näiteks kuivatatud puuvilju ja jääd. Kuivatades puuvili, võrreldes värske puuviljaga, pigem kaotab oma maitse ja muudes omadustes. Jää on aga külmutatud vesi ning rikkalikest omadustest nimetatud toote puhul rääkida ei saa. Kaebaja ei pea siinkohal vajalikuks eraldi analüüsida kõiki keeldutud kaupu näitamaks Patendiameti otsuse põhjendamatus ja vastuolulisust. Kui juba osade kaebaja poolt viidatud kaupade osas ei ole Patendiameti otsuses esitatud põhjendused veenvad ega kohaldatavad, võib kahtluse alla seada ka põhjendatuse ülejäänud keeldutud kaupade osas. Lähtudes eeltoodust palun kaebaja Patendiameti otsuse osaliselt tühistada.
12. Kaebusele on lisatud järgmised dokumendid:
 - Patendiameti 3. märtsi 2008 otsus nr 7/M200600208;
 - väljavõte Patendiameti kaubamärkide andmebaasist kaubamärgi RICH РИЧ (reg nr 781425) registreeringu andmete kohta;
 - väljavõte Patendiameti kaubamärkide andmebaasist kaubamärgi РИЧ (reg nr 44008) registreeringu andmete kohta;
 - väljatrükk OHIM-i andmebaasist Euroopa Ühenduse kaubamärgi Riche nr 004438362 kohta;
 - maksekorraldus riigilõivu tasumise kohta;
 - kaebuse esitaja esindaja volikiri.

Patendiameti põhiseisukohad

13. Patendiamet esitas kaebusele vastuväited 11. augustil 2008. Patendiamet vaidleb kaebusele vastu ja leiab, et osalise registreerimise ja osalise registreerimisest keeldumise otsus on seaduslik ja põhjendatud. Patendiamet osundab, et kaubamärgi ülesanne on tagada lõpptarbijale või kasutajale kaubamärgiga tähistatud kaupade või teenuste teatud päritolu äratuntavus, mis lubaks ilma võimaliku segiajamiseta eristada kaupu või teenuseid nendest,

millel on teine päritolu. Kaubamärgina registreerimiseks esitatud tähisel RICH on erinevatesse klassidesse kuuluvate kaupade osas erinevaid kirjeldavaid ja valdkonnas tavapäraseid tähendusi. Tähis RICH ei mõju tarbijale kaubamärgina, vaid tavalise toote omadusi näitava teabena. Kõnealune tähis on laialdaselt kasutusel registreerimisest keeldunud kaupade osas, nimetatud asjaolu tõendavad 01. märtsil 2007 kaubamärgi registreerimise taotluse puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teatelisana edastatud väljavõtted, mille põhjal võib öelda, et tähis on erinevates valdkondades laialdaselt kasutusel ja tegemist on vastava valdkonna keelekasutuses tavapäraseks muutunud tähisega. Sellest tulenevalt ei suuda keskmine tarbija tähist RICH kindlalt seostada vaid ühe ettevõtte toodanguga ning seeläbi eristada selle tähisega markeeritud tooteid teiste samu tooteid valmistavate ettevõtete toodetest. Patendiamet on seisukohal, et tähis RICH ei suuda registreerimisest keeldunud kaupade osas täita KaMS §-s 3 sätestatud kaubamärgi funktsiooni, nimelt eristada ühe isiku kaupa teise isiku samaliigilisest kaubast.

14. Iga kaubamärki tuleb käsitleda individuaalselt, arvestades konkreetse märgi ekspertiisis esilekerkivaid asjaolusid. Patendiamet hindab igat märki eraldi ning ei leia, et varasemad registreeringud peaksid mõjutama käesoleva märgi ekspertiisi. Registreerimiseks esitatud kaubamärgile ekspertiisi teostades ilmnes, et sõna rich on teatud toodete osas muutunud keelekasutuses tavapäraseks ning tegemist on toodete omadusi näitava tähisega, mis on laialdaselt kasutusel paljude ettevõtjate poolt. Taotleja varasem kaubamärgiregistreering RICH ПИЧ on küll tervikuna õiguskaitse saanud, kuid see ei anna taotlejale ainuõigust üksiku tähise RICH kasutamiseks.
15. Patendiameti otsuse kohaselt ei pea Patendiamet kommenteerima tähise RICH kasutamist igal tootel eraldi vaid vastavalt kaebaja poolt nimetatud kohtuotsusele, piisab üldistest põhjendustest ja sellest, et tähist on võimalik teatud toodetel kirjeldavana kasutada. Kaebaja viidatud Euroopa Kohtu lahendis märgitakse, et sama keeldumispõhjus esitatakse kaupade või teenuste kategooria või rühma kohta, võib pädev ametiasutus piirduda üldise põhjendusega, mis hõlmab kõiki asjaomaseid kaupu või teenuseid.
16. Seoses klassis 5 nimetatud toodetele õiguskaitse andmisest keeldumisega selgitab Patendiamet, et registreerimiseks esitatud tähis ei ole kõikide kaupade suhtes kirjeldav, tavapärane ning eristusvõimetu, vaid üksnes nende kaupade osas, millede suhtes on vastu võetud keeldumisotsus. Registreerimiseks esitatud kaubamärgi loetelus toodud üldmõisted farmaatsia-, veterinaaria ja hügieenitarbed jne hõlmavad mitmeid kaupu, mille osas osutub tähis RICH toote omadusi kirjeldavaks. Otsuse neljandal leheküljel on Patendiamet selgitanud, et klassi 3 ja klassi 5 kuuluvate kaupade osas näitab sõna rich toodete omadusi. Näiteks näitab sõna rich kosmeetikatoodetel, et tegemist on küllastunud, sügavate ja intensiivsete värvitoonidega kosmeetikatoodetega. Parfümeeriatoodetel annab sõna rich informatsiooni toote lõhnatugevuse kohta. Samuti annab sõna rich ravi eesmärgil tarvitatavatel toodetel (nt erinevatel kreemidel) infot toote koostise kohta, viidates näiteks sellele, et toode on suure rasvasisaldusega.
17. Kaebaja märgib, et tähis RICH ei kirjelda klassi 29 ja 30 kuuluvaid tooteid jää ning kuivatatud puuvili. Samuti ei ole kaebaja hinnangul tähis kirjeldav klassi 16 kaupade osas. Patendiamet vaidleb kaebajale vastu ning leiab, et nimelt näitab klassi 29 ja 30 kuuluvate kaupade osas sõna rich, et tegemist on maitsestatud ja/või ülimagusa tootega. Seega annab kaebaja poolt nimetatud toodete puhul tähis RICH informatsiooni üksnes toote omaduste kohta (maitsestatud jää/ ülimagus puuvili). Klassi 16 kuuluvate kaupade osas (nimelt kirjatarbed, kunstnikutarbed ja kantseleitarbed) ei ole sõna rich registreeritav kaubamärgina, kuna osutab kirjatarvete, kunstnikutarvete ja kantseleitarvete hulka kuuluvate toodete (nt värvid, pliiatsid, tindid) intensiivsusele, külluslikule värvitoonile.

Tähis RICH ei ole klassi 16 kuuluvate osade kaupade tähistamisel kasutuses üksnes antud kaubamärgitaotlejaga seoses, vaid seda tähist kasutavad ka teised ettevõtjad. Patendiameti 1. märtsi 2007 kirjale nr 7/M200600208 lisatud arvukad materjalid Internetist. Esitatud materjalide kohaselt kasutatakse sõna rich näiteks järgmiste kaupade omaduste kontekstis: rich colour, rich watercolor markers, rich ink, rich purple jne.

18. Viidates klassi 5 kuuluvale kaubale seep ning klassi 30 kuuluvale kaubale vürtsikastmed, leiab kaebaja, et tähis RICH ei kirjelda otseselt kaupade omadusi. Kaebaja hinnangul on tegemist positiivseid emotsioone loova tähisega, mis viitab toote omadustele, seda otseselt kirjeldamata. Patendiamet on otsuses märkinud, et sõna rich ei ole kauba seep tähistamisel kasutuses üksnes ühe ettevõtja poolt, vaid seda tähist kasutavad ka teised ettevõtjad. Sõna rich laialdast ja seetõttu tavapärasest kasutamist erinevates valdkondades tõendavad Patendiameti 1. märtsi 2007 kirjale nr 7/M200600208 lisatud materjalid Internetis. Klassi 30 kuuluva kauba vürtsikastmed osas näitab sõna rich, et tegemist on rammusa ja/või tugevalt vürtsitatud, maitsestatud ja/või ülimagusa tootega.
19. Patendiameti vastusele on lisatud kaubamärgi RICH registreerimise menetlusega seotud dokumendid.

Kaebaja lõplikud seisukohad

20. Kaebaja esitas lõplikud seisukohad 22. aprillil 2010. Kaebaja jääb kaebuses esitatud seisukohtade juurde ning palub kaebuse rahuldada.

Patendiameti lõplikud seisukohad

21. Patendiamet esitas lõplikud seisukohad 31. mail 2010 jäädes samuti varasemalt esitatud seisukohtade juurde. Patendiamet palub jätta kaebuse rahuldamata.

II Apellatsioonikomisjoni seisukohad ja otsus

22. Apellatsioonikomisjon, analüüsinud vaidlustaja seisukohti, hinnanud esitatud dokumentaalseid tõendeid kogumis ja vastastikusel seoses, märgib järgmist.
23. Kaebaja on vaidlustanud Patendiameti otsuse, leides, et kaubamärgi RICH registreerimine ei ole vastuolus KaMS § 9 lg 1 punktidega 2, 3 ja 4. Kaebaja on seisukohal, et Patendiameti otsuses pole selgitatud, miks ei ole võimalik kaubamärgile RICH anda õiguskaitset kõikide kaubamärgitaotluses märgitud kaupade suhtes.
24. KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaselt õiguskaitset ei saa tähis, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv. KaMS § 9 lg 1 punkt 3 kohaselt õiguskaitset ei saa tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud. KaMS § 9 lg 1 punkt 4 järgi õiguskaitset ei saa tähis, mis koosneb üksnes tähistest või andmetest, mis on muutunud tavapäraseks keelekasutuses või heauskses äripraktikas.
25. Kaebaja ja Patendiamet on mõlemad oma seisukohtades osundanud Patendiameti varasemale praktikale teiste kaubamärkide registreerimisel ning rahvusvahelistele registreeringutele. Sellega seoses peab appellatsioonikomisjon vajalikuks selgitada, et

käesoleval juhul on kaubamärgi RICH osalisest registreerimisest keeldunud absoluutsete õiguskaitset välistavate asjaolude tõttu, mistõttu tuleb kaubamärgile õiguskaitse andmist hinnata ainult KaMS alusel – KaMS §-s 9 sätestatud kaubamärgi absoluutsed keeldumisalused ei sõltu ning ei saa lähtuda Patendiameti või mõne rahvusvahelise kaubamärkide registreerimiseks pädeva asutuse otsustuspraktikast, kuna sellest ei teki isikul subjektiivseid õigusi kaubamärgi registreerimiseks.

26. Apellatsioonikomisjon, tutvunud Patendiameti otsuse nr 7/M200600208 ning appellatsioonikomisjonile esitatud tõenditega leiab, et kaebus tuleb osaliselt rahuldada.
27. Patendiamet on üldiselt piisava põhjalikkusega analüüsinud kaubamärgile RICH õiguskaitse andmise aluseid ning selgitanud kaheksal lehel, miks ei ole kaubamärk klassides 3, 5, 16, 18, 29, 30 ja 32 osaliselt registreeritav (kaupade loetelu vt lähemalt käesoleva otsuse punktis 3). Apellatsioonikomisjon nõustub Patendiameti otsuse järeldustega ning ei pea vajalikuks neid korrata. Samuti on kaubamärgi registreerimise taotluse lahendamise menetluses ning Patendiameti otsuses vastatud kaebaja vastuväidetele ning neid korduvalt põhjendatud. Asjaolu, et kaebaja Patendiameti seisukohtadega ei nõustu, ei tähenda, et otsus oleks tervikuna põhjendamata.
28. Vaadeldes asjaomast avalikkust, siis puudutavad Patendiameti otsuses loetletud kaubad kõiki tarbijaid. Järelikult tuleb taotletava kaubamärgi eristusvõimet hinnata lähtudes piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepaneliku ja aruka keskmise tarbija eeldatavast ootusest.
29. Patendiameti otsuses on selgitatud, et inglisekeelse kaubamärgi RICH üheks tähenduseks eesti keelde tõlgituna on rammus (toidu, pinnase jms kohta); küllastunud ja sügav (värvi kohta). Inglise-Eesti sõnaraamatus (M. Rauk, 1980, Tallinn) kohaselt tähendab RICH täiendavalt rikas (millegi poolest), rikkalik, ohter, külluslik, väärtuslik, hinnaline, rammus, täiekõlaline (hääle kohta). Täiendavalt on Patendiameti otsuses esitatud mitmeid näiteid sõna RICH kasutamise ja seoste kohta (internetis leiduvates inglise keele seletavates sõnaraamatutes).
30. Patendiameti otsuses viidatud internetiteoses Encarta World English Dictionary, North American Edition on sõna RICH tähendust kirjeldatud järgmiselt:
 - With fatty ingredients: containing a high proportion of foods such as cream, eggs, or butter that are full of fat (a very rich chocolate cake);
 - Strong and smooth-flavored: with a pleasantly strong, smooth flavor (rich coffee), jne.
31. Internetisõnaraamatutes Infoplease Dictionary, Compact Oxford English Dictionary, Cambridge Dictionary of American English on sõna RICH tähendusi selgitatud järgmiselt: [nt rich: (of a colour, sound, smell, or taste – strong in a pleasing or attractive way), (of food – containing a large amount of oil, butter, eggs, or cream), (of color – deep, strong, or vivid: rich purple), (strongly colored – deep or fully saturated in color (a rich shade of brown), jne]. Eeltoodust nähtub, et sõnal RICH on toiduainete kontekstis toote omadustele, nagu *rammus*, *värtsitatud*, (*tugevalt*) *maitsestatud*, viitav tähendus. Kaubamärgi ja sellega tähistatavate kaupadega kokkupuutumisel võib tarbija tajuda, et tegemist on rammusalt või tugevalt maitsestatud, värtsitatud toodetega (värtsid või kastmed). Kaubamärgi ekspertiisi käigus Patendiameti 01. märtsi 2007 teatele nr 7/M200600208 lisatud arvukatest tõenditest nähtub, et sõna RICH on laialdaselt kasutusel registreerimisest keeldunud kaupade iseloomustamisel.

32. Kaebaja märgib, et talle jääb arusaamatuks, mille alusel on Patendiamet vahet teinud registreeritud ja keeldutud kaupadel. Patendiameti otsuses on kaubaklasside järgi selgitatud, milles seisneb klassides 3, 5, 16, 29, 30 ja 32 loetletud kaupade kirjeldav olemus, milliste kaupade osas on tähis eristusvõimetu ning muutunud keelekasutuses tavapäraseks. Patendiameti otsuses on kaubagruppide lõikes selgitatud, et näiteks kosmeetikatoodete puhul on tegemist küllastunud, sügavate ja intensiivsete värvitoonidega kosmeetikatoodetega, parfümeeriatoodel annab sõna RICH teavet toote lõhnatugevuse kohta. Klassis 16 nimetatud kaupade osas (kirjatarbed, kunstnikutarbed, kantseleitarbed) ei ole sõna RICH registreeritav, kuna osutab kirjatarvete, kunstnikutarvete hulka kuuluvate toodete (nt värvid, pliiatsid, tindid) intensiivsele, külluslikule värvitoonile. Apellatsioonikomisjon nõustub Patendiameti järeldustega. Sõna RICH nimetatud tähendused ei pruugi tarbijale olla tähtsusetud. Kaubamärk, mis koosneb sõnast, mis on nende kaupade või teenuste omadusi kirjeldav, mille suhtes registreerimist taotletakse, on ise samuti kaupade või teenuste omadusi kirjeldav KaMS § 9 lg 1 p 3 mõistes.
33. KaMS § 9 lg 1 punktides 2, 3 ja 4 sätestatud kaubamärgi registreerimisest keeldumise alused kaitsevad avalikku huvi, mille kohaselt peavad märgid või tähised, mis kirjeldavad asjaomaste kaupade ja teenuste omadusi, olema kõikide jaoks vabalt kasutatavad. Nimetatud säte takistab selliste märkide või tähiste kasutamise ainuõiguse andmist ainult ühele ettevõtjale põhjusel, et need on kaubamärgina registreeritud. Väljakujunenud kohtupraktikas on selgitatud, et sõnalise tähise registreerimisest tuleb seega keelduda, kui vähemalt üks võimalik tähendus tähistab asjaomaste kaupade või teenuste omadust. Samuti ei oma tähtsust asjaolu, kas tähisega kirjeldatavate kaupade ja teenuste omadused on kaubanduslikus mõttes olulised või teisejärgulised või kas samade omaduste tähistamiseks on olemas sünonüüme. Kaubamärk on eristusvõimetu ka siis, kui tähises kasutatud sõna mõni tähendustest on kirjeldav KaMS-i mõistes.
34. Tarbijal peab olema võimalus tuvastada kaubamärgi päritolu, kuid mis ei ole kauba omadustele viitava (kirjeldava), eristusvõimetu ja keelekasutuses tavapäraseks muutunud tähise puhul tagatud. Samuti võib kaubamärgis kauba või teenuse omadusi kajastavale teabele õiguskaitse andmine kaasa tuua olukorra, kus teised ettevõtjad ei saa kaubamärgis sisalduvat teavet, sõna (terminit) või muud elementi oma sarnaste toodete iseloomustamiseks kasutada, kitsendades selliselt põhjendamatult ettevõtlusvabadust ja kaupade vaba liikumist. Neid põhimõtteid on kaubamärgi RICH õiguskaitse ulatuse määramisel valdavalt järgitud.
35. Patendiameti otsuses on tuvastatud, et tähis RICH koosneb andmetest, mis on muutunud klassidesse 3, 16, 18 ja 32 kuuluvate osade kaupade puhul tavapäraseks vastava valdkonna keelekasutuses. Kaubamärgi ekspertiisi käigus kogutud tõenditest (vt Patendiameti 01. 03. 2007 kiri nr 7/M200600208) ilmneb, et sõna RICH kasutatakse klassi 3 kuuluvate mitmete toodete (seebid, parfümeeriatooted, eeterlikud õlid, kosmeetikavahendid) omaduste kirjeldamiseks (nt rich colour, rich scent, rich (air) conditioner, rich cream, rich soap, rich formula, rich cosmetics, jne). Sõna RICH viitab nende kaupade kontekstis küllastunud, sügavate ja intensiivsete värvitoonidega kosmeetikatoodetele. Toiduainete juures võib sõna RICH osundada maitseomadustele. Klassis 16 loetletud kirjatarvete, kunstnikutarvete ja kantseleitarvete omaduste kontekstis kasutatakse sõna RICH näiteks järgmiselt: rich watercolor markers, rich ink. Sõna RICH võib viidata kunstnikutarvete, kantseleitarvete ja kirjatarvete toodete intensiivsele, külluslikule värvitoonile ehk klassi 16 asjaomaste kaupade omadustele. Klassis 18 loetletud kaupade nahk ja tehishahk ning loomanahad kontekstis kasutatakse sõna RICH näiteks kui rich leather, mille kohta on arvukalt näiteid 01. märtsi 2007 tõendites.

36. Eeltoodust nähtub, et sõna RICH on mitmete kaebaja kaubamärgitaotluses märgitud kaupade valdkonna keelekasutuses tavapärane (KaMS § 9 lg 1 p 4). Ettevõtjad kasutavad sõna RICH toodete omaduste kirjeldamisel ning tegemist ei ole erandliku ja kitsalt kasutatava spetsiifilise sõnaga.
37. Patendiameti otsuses on tuvastatud, et kaubamärk RICH on eristusvõimetu. Kaubamärgi eristusvõime tähendab, et kaubamärk võimaldab identifitseerida kauba, mille jaoks kaubamärgi registreerimist taotletakse, konkreetselt ettevõtjalt pärinevana ja seega eristada seda kaupa teiste ettevõtjate kaubast. Apellatsioonikomisjon leiab, et kuna kaubamärgis kasutatud sõna kirjeldab sellega tähistatavate kaupade omadusi ning on keelekasutuses tavapärane, siis ei ole kaubamärk RICH võimeline andma edasi täpset teavet kauba päritolu kohta ning tähis on KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaselt eristusvõimetu.
38. Siiski tuleb nõustuda kaebajaga, et Patendiameti otsuses ei ole klassis 5 loetletud kaupade puhul osaliselt järgitud kaubamärgile õiguskaitse andmisest keeldumise põhjendamise kohustust. Patendiamet on Euroopa Kohtu praktikale viidates otsuses selgitanud keeldumise rakendamise ulatust. Euroopa Kohus on leidnud, et „kui pädev ametiasutus keeldub kaubamärgi registreerimisest, peab ta sõltumata sellest, kuidas registreerimistaotlus on sõnastatud, esitama oma otsuses põhjenduse iga registreerimistaotluses nimetatud kauba või teenuse kohta eraldi. Kui aga sama keeldumispõhjus esitatakse kaupade või teenuste kategooria või rühma kohta, võib pädev ametiasutus piirduda üldise põhjendusega, mis hõlmab kõiki asjaomaseid kaupu või teenuseid.“ Apellatsioonikomisjon märgib, et üldine keeldumispõhjus peab hõlmama kõiki neid kaupade või teenuste kategooriaid või rühmasid, mille suhtes soovitakse keeldumise põhjendust kasutada. Keeldumise laiendamine ei saa toimuda selliselt, et see toob kaasa kaubamärgi registreerimisest keeldumise ka nende kaupade või teenuste suhtes, mille osas poleks õiguskaitse andmine välistatud. Seda seisukohta toetab KaMS § 39 lg 3, millest järelduvalt tehakse kaubamärgi registreerimise (§ 39 lg 1) otsus osade kaupade ja teenuste suhtes, kui õiguskaitset välistav asjaolu ei kehti kõigi kaupade või teenuste suhtes, mille tähistamiseks kaubamärki soovitakse registreerida.
39. Patendiameti otsusega keelduti kaubamärgi registreerimisest klassis 5 loetletud kaupade suhtes, nagu farmaatsia-, veterinaaria- ja hügieenitarbed, meditsiinilised dieetained, lastetoidud. Patendiameti otsuses on põhjendatud registreerimisest keeldumist meditsiiniliste dieetainete, lastetoidude osas. 01. 03. 2007 tõenditest nähtuvalt kasutatakse sõna RICH seepide ja šampoonide kirjeldamiseks, millised on ühtlasi hügieenitooted. Täiendavalt on otsuses lause, mille kohaselt: „Samuti annab sõna RICH ravi eesmärgil tarvitatavatel toodetel (erinevatel kreemidel) infot toote koostise kohta, näidates seda, et toode on suure rasvasisaldusega.“ Apellatsioonikomisjon leiab, et meditsiiniliste dieetainete ja lastetoidude või hügieenitarvete kohta esitatud kaalutlused ning üks täiendav lause on liiga üldised ja kaudsed, et veenvalt lugeda sõna RICH klassis 5 farmaatsia- ja veterinaariatavete omadusi kirjeldavaks. Patendiameti otsus ei sisalda põhjendusi, kuidas on kaubamärgil RICH üksnes farmaatsia- ja veterinaariatavete omadusi kirjeldav (§ 9 lg 1 p 3), muutunud tavapäraseks keelekasutuses või heauskses äripraktikas (§ 9 lg 1 p 4) ja eristusvõimetu (§ 9 lg 1 p 2). Apellatsioonikomisjonile esitatud tõendite põhjal ei ole võimalik järeldada, et kaubamärgil RICH on kõnesolevate kaupade või teenustega piisavalt otsene ja konkreetne seos, mis võimaldaks asjaomasel avalikkusel otsekohe ja ilma järele mõtlemata tajuda, et tegemist on farmaatsia- või veterinaariatoodete kirjeldusega. Sellest tulenevalt leiab apellatsioonikomisjon, et Patendiameti otsus on osaliselt põhjendamata. Ülejäänud kaupade osas leiab, et Patendiameti otsus on piisavalt põhjendatud, kontrollitav ning seaduslik.

Lähtudes eeltoodust leiab apellatsioonikomisjon, et Soira Investments Limited kaebus on osaliselt põhjendatud ja Patendiameti 03. märtsi 2008 otsus nr 7/M200600208 kuulub osaliselt tühistamisele.

40. Lähtudes eeltoodust ja juhindudes tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 61, KaMS § 9 lg 1 p 2, 3 ja 4, apellatsioonikomisjon,

o t s u s t a s:

1. Rahuldada kaebus osaliselt.

2. Tühistada Patendiameti 01. märtsi 2008 otsus nr 7/M200600208 osaliselt, so osas, millega jäeti rahuldamata taotleja kaubamärgi RICH registreerimise taotlus klassis 5 nimetatud kaupade „*farmaatsia- ja veterinaariatarbed*“ registreerimiseks ja kohustada Patendiametit jätkamata menetlust apellatsioonikomisjoni otsuses tuvastatud asjaolusid arvestades. Ülejäänud osas jätta kaebus rahuldamata.

3. Tagastada kaebajale kaebuse esitamisel tasutud riigilõiv pooles ulatuses.

Kaebaja võib esitada kaebuse apellatsioonikomisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses. Kaebaja teavitab viivitamata apellatsioonikomisjoni kaebuse esitamisest.

Kui kaebust ei ole esitatud, jõustub apellatsioonikomisjoni otsus kolme kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Kui kaebus esitatakse, kuid kohus ei võta seda menetlusse, jätab kaebuse läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub apellatsioonikomisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

Allkirjad:

P. Lello

R. Laaneots

E. Sassian